

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

13 august 2014

mun. Chișinău

în componență:

Președinte, judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de SA "GRAWE CARAT Asigurări" împotriva deciziei din 09 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a SA "GRAWE CARAT Asigurări" împotriva SRL "Asterra Grup" privind repararea prejudiciului,

a c o n s t a t a t:

La data de 24 februarie 2012 ÎM CA "GRAWE CARAT Asigurări" SA a depus în instanța de judecată cerere împotriva CA "Asterra Grup" SRL privind repararea prejudiciului.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la data de 01.05.2007, părțile au încheiat contractul de colaborare prin care SRL "Asterra Grup" urma să intermedieze contractarea polițelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule Carte Verde în beneficiul CA "CARAT" SA.

În vederea realizării contractului de colaborare, SRL "Asterra-Grup" a primit documente cu regim special – blanchete ale polițelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule Carte Verde. Conform prevederilor pct.2.1.5 din contract SRL "Asterra Grup" s-a obligat să gestioneze și să elibereze corect documentele primite, în caz contrar urmînd să răspundă pentru pagubele produse.

Ca urmare a finisării relațiilor contractuale, la solicitarea CA "GRAWE CARAT Asigurări" SA de a restitui documentele cu regim special, la data de 25.02.2009, SRL "Asterra Grup" a anunțat că polițele debitoare cu seria și numărul 03/CA03070437-03070446 și 03/CL03058641-03058650 au fost eliberate consultantului întreprinderii – Gavoza Alexandru, care nu le-a restituit.

Conform prevederilor contractuale pct.2.1.6 SRL "Asterra Grup" datorează SA "GRAWE CARAT" prima anuală maximă pentru fiecare poliță pierdută în urma acțiunii directe sau a angajaților, care constituie suma de 15990 euro, prima de asigurare maximă constituie 1799 euro. Pentru polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule Cartea Verde de categoria "CL" prima de asigurare maximă constituie 190 euro și pentru zece bucăți, suma constituie 1900 euro.

A mai indicat reclamantul în cererea de chemare în judecată că prin scrisoarea nr.230/12 din data de 09.02.2012 a solicitat pîrîtului achitarea sumei date, dar nu a primit nici un răspuns. Astfel, a solicitat reclamantul încasarea de la SRL "Asterra Grup" a prejudiciului material în sumă 17890 euro și cheltuielile de judecată.

Prin hotărîrea din data de 11 noiembrie 2013 a judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău, cererea SA "GRAWE CARAT Asigurări" a fost admisă și a fost încasat de la SRL "Asterra Grup" prejudiciul material în sumă de 17890 euro și cheltuielile de judecată în sumă de 8444,44 lei.

Prin decizia din data de 09 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel a SA "Asterra Grup" a fost admisă, a fost casată hotărîrea din data de 11 noiembrie 2013 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost respinsă.

La data de 04 iulie 2014, SA "GRAWE CARAT Asigurări" a depus recurs împotriva deciziei din data de 09 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău. În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, de fapt n-a aplicat nici o lege, decizia fiind lipsită de orice argumentare legală, precum și a interpretat în mod eronat legea.

Referitor la faptul pierderii sau nu a polițelor de asigurare litigioase, instanța de apel a făcut concluzii contradictorii. Așa, instanța mai întîi constată că „în speță nu s-a demonstrat faptul că polițele au fost pierdute” pentru ca la final să constate că acestea într-adevăr sunt pierdute, or, a indicat în decizie „nu au fost găsite de C.A. „Asterra Grup” S.A., nu se cunoaște locul aflării acestora.” Menționează recurentul că un argument desconsiderat de instanța de apel asupra faptului că polițele de asigurare sunt într-adevăr pierdute servește și explicația C.A. „Asterra Grup” S.A. nr. 36/02 din 25.02.2009, prin care se constată faptul că „Gavoza Alexandru nu a fost găsit și nici nu se cunoaște locul aflării acestuia, adică dispariția lui Gavoza Alexandru”. Un alt argument că polițele sunt pierdute și nu este clar dacă acestea sunt în posesia lui Gavoza Alexandru o reprezintă și faptul că polița de asigurare Carte Verde nr. MD03/CA03070441 eliberată spre gestionare C.A. „ASTERRA GRUP” S.A. și eliberată pe numele lui Ignat Victor, cu perioada de asigurare 07.09.2011 - 06.09.2012, nu este semnată de Gavoza Alexandru, fiind diferită semnătura, decît cea în actele de angajare prezentate de C.A. „Asterra Grup” S.A.

A mai indicat recurentul că în mod neîntemeiat instanța de apel a intervenit în relațiile contractuale ale părților referitor la rezilierea acestuia, mai ales că obiect al litigiului nu este rezilierea contractului sau „încetarea” relațiilor contractuale dintre părți. Așa, pct. 2.1.6 din contractul de colaborare din 01 mai 2007 nu condiționează plata prejudiciului material în urma pierderii polițelor de asigurare Carte Verde eliberate C.A. „Asterra Grup” S.A. spre gestionare cu rezilierea contractului de colaborare sau încetarea relațiilor contractuale dintre părți.

Mai indică recurentul că Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. consideră prejudiciul real și întemeiat, fiind calculat conform tarifelor valabile la data încheierii contractului și a recepționării polițelor de asigurare Carte Verde de către C.A. „Asterra Grup” S.A. spre gestionare. În acest sens, instanța de apel și-a depășit atribuțiile privind examinarea obiectivă și multilaterală a cauzei atunci cînd a desconsiderat flagrant prevederile imperative a contractului de colaborare din 01 mai 2007. În conformitate cu pct. 2.1.5 din contract, C.A. „Asterra Grup” S.A. va purta răspundere deplină pentru

păstrarea și eliberarea polițelor de asigurare, aplicarea corectă a tarifelor, precum și pentru prejudiciul cauzat C.A. „CARAT” S.A.

Faptul că C.A. „Asterra Grup” S.A., indică recurentul, urmează să restituie Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. prejudiciul cauzat anume în valoarea primelor anuale maximale pentru fiecare poliță de asigurare pierdută o demonstrează și cererea depusă de aceasta în adresa Comisariatului de poliție Botonica nr. 110/01 din 27.01.2009 și pct. 2.1.6 din contract a rămas valabil și obligatoriu spre executare de C.A. „Asterra Grup” S.A.

Mai menționează recurentul că contractul de colaborare din 01 mai 2007 n-a fost contestat de nici una din părți, precum și nu s-a solicitat anularea acestuia în tot sau în parte. Părțile s-au obligat la respectarea necondiționată a acestuia.

La fel mai indică recurentul că deoarece pînă la moment polițele menționate n-au fost găsite de C.A. „Asterra Grup” S.A., fapt constatat de instanța de apel, în temeiul pct. 2.1.6. din contract aceasta datorează C.A. „CARAT” S.A. prima anuală maximă pentru fiecare poliță pierdută în urma acțiunii directe ale sale sau ale angajaților săi. Prevederea pct. 2.1.6. din contract constituie o clauză penală, care, în temeiul art. 624, alin. (1) și (3) din Codul Civil al Republicii Moldova, „este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligațiilor, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.”

Chiar dacă azi polițele de asigurare Cartea Verde se eliberează în format electronic, în conformitate cu Directiva 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16.09.2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi, compania de asigurări rămîne 7 ani de zile responsabilă pentru recuperarea prejudiciilor materiale și eventual, morale (art. 23 alin. (3) cauzate de utilizatorii autovehiculelor care vor prezenta polița de asigurare Carte Verde eliberată sub numele Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. Deci, cel puțin pînă în 2016 Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. va rămîne responsabilă pentru orice prejudicii aduse în baza polițelor de asigurare Carte Verde intermediare de C.A. „Asterra Grup” S.A. în numele Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. indiferent de modalitatea de eliberare a poliței, manuală sau electronică. Astfel, polița de asigurare Carte Verde nr. MD03/CA03070441, intermediată de C.A. „Asterra Grup” S.A., care cu toate că a fost eliberată din numele Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. în anul 2011 (aceasta fiind lichidată în 2009), a dat naștere pentru Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. a obligației de plată a despăgubirilor de asigurare persoanei vătămate în urma accidentului rutier produs la data de 09.01.2012 pe teritoriul Italiei.

A mai invocat recurentul prevederile art.1398, alin. (1) Cod civil, care stabilește că cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție, este obligat să repare prejudiciul material cauzat și art.572, alin. (1) Cod civil, care stipulează că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și momentul stabilit. La fel, a indicat recurentul și prevederile art. 514 Cod civil conform cărora, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, iar art.513, alin. (1) Cod Civil statuiază că debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligație.

Astfel, indică recurentul că încălcând prevederile menționate, din data explicației din 25 februarie 2009 referitor la polițele de asigurare transmise lui Gavoza Alexandru, C.A. „Asterra Grup” S.A. n-a întreprins nici o acțiune, depunând abia la 10 aprilie 2012, după depunerea cererii de chemare în judecată, o cerere de pornire a urmăririi penale pe faptul infracțiunii prevăzute la art.196 alin. (4) Cod penal în privința lui Gavoza Alexandru.

A mai indicat recurentul că contractul de colaborare nu este încă valabil, or în conformitate cu prevederile art. 726 Cod civil, la interpretarea contractului se va ține cont de interpretarea care poate fi dedusă din comportamentul părților de pînă și după încheierea acestuia. Astfel, începînd cu anul 2009, C.A. „Asterra Grup” S.A. n-a efectuat nici o activitate de intermediere în beneficiul Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A., iar în conformitate cu stipulările art.727 Cod civil, contractul produce nu numai efecte stipulate de către părți, dar și efecte care, conform naturii contractului, rezultă din lege. Așa, conform art. 47, alin. (1) din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări, intermediari în asigurări sunt doar agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare. C.A. „Asterra Grup” S.A. nu deține licență pentru nici una din categoriile menționate deci nu mai poate intermedia pentru alte companii de asigurări oricare produse de asigurare.

De asemenea a indicat recurentul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele prezentate, nu a argumentat decizia luată, ceea ce a dus la încălcarea dreptului de proprietate asupra documentelor primare cu regim special a Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A. în urma gestionării defectuoase a C.A. „Asterra Grup” S.A. și ca rezultat la adoptarea unei decizii neîntemeiate.

Analizând modul în care recurentul și-a exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, Colegiul consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Potrivit art. 437 alin.(1) lit. f) CPC *„cererea de recurs trebuie să conțină, printre altele, esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate”*. Totodată, participanții la proces sunt în drept să declare recurs numai în cazul în care invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute la art.432 alin.(2), (3) sau (4) CPC. Astfel, recursul împotriva deciziilor instanței de apel este o cale de atac de drept, vizînd în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Colegiul constată că argumentele invocate de recurent în cererea de recurs vizează temeinicia deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond și ar putea fi încadrate temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) CPC, aplicabil doar procedurii de apel. Asemenea temei nu se regăsește în art. 432 CPC aplicabil recursului.

Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcînd în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurentului privind aplicarea eronată de către instanțele judecătorești inferioare a normelor de drept, Colegiul menționează că în cererea de recurs nu se indică prin ce s-a manifestat aplicarea eronată a normelor de drept și din care circumstanțe aceasta rezultă. Colegiul reține că acest argument al recurentului poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) CPC și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se recunoaște inadmisibil recursul declarat de Î.M. C.A. „GRAWE CARAT Asigurări” S.A împotriva deciziei din data de 09 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală